

IN MEMORIAM
JAC. P. THIJSSSE

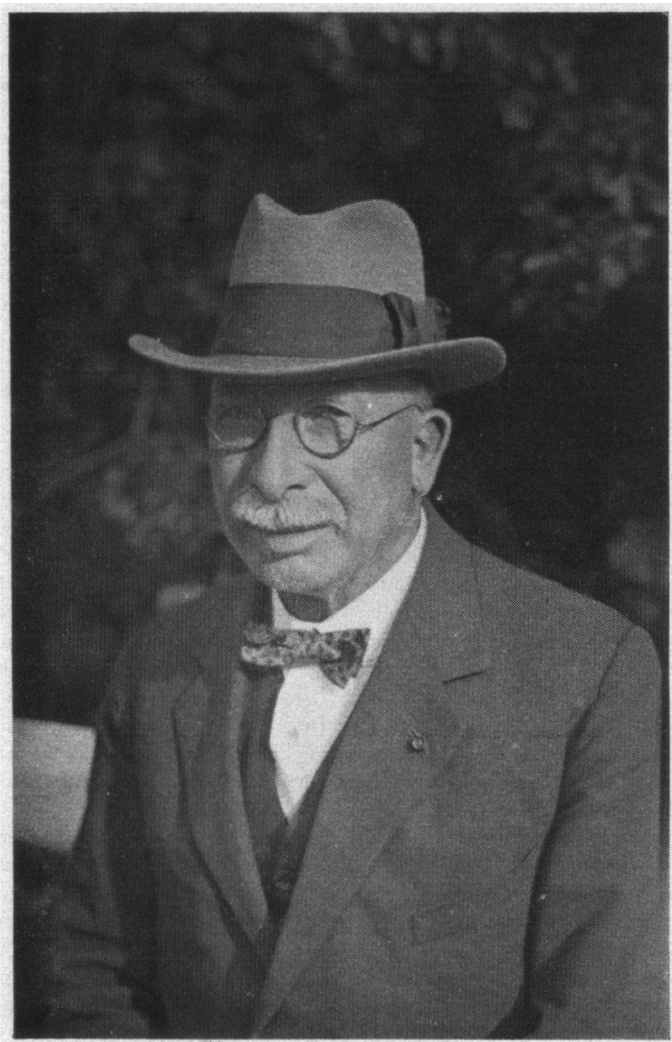
Zonder twijfel moeten we ook THIJSSSE tot de oorlogsslachtoffers rekenen, al is zijn overlijden slechts indirect veroorzaakt door vijandelijk geweld. De evacuatie, waarmee hij herhaaldelijk was bedreigd en die eerst als bijzondere gunst weer was uitgesteld, rukte hem los uit zijn eigen huis en van zijn Hof in *Bloemen-daal*. Dit heeft zeker evenmin als de berichten van beschadiging en vernieling van zijn geliefdste natuurmonumenten zijn brandende levensmoed en levensblijheid kunnen bĳusschen, maar het heeft hem belet zoo zorgvuldig uiterst kalm te leven en te werken, als noodig was, om in de moeilijke omstandigheden van de hongervinter de bedreiging van zijn hartkwaal te weerstaan.

Met aandoenlijke zelfbeheersching en zelfbeperking had THIJSSSE zich na de dood van zijn vrouw, die vroeger over zijn dagindeeling waakte, er geheel op ingesteld voor zijn gezondheid te leven, en op gezette tijden rapporteerde hij ons: „de dokter was weer tevreden over mij; als ik goed oppas, houd ik het zoo best uit”.

Toen we in 1939 de plannen voor het a.s. eeuwfeest van de N.B.V. met hem bespraken, was hij direct enthousiast: „in 1945, dat is prachtig, dat haal ik nog wel!”. Hij heeft ook het jaar 1945 nog gehaald, maar het jubileum niet meer en ook niet het verschijnen van de jubileumflora.

Met de plannen daarvoor heeft THIJSSSE ons met z'n vurig enthousiasme bijzonderlijk gesteund. Toen in 1940 na de bezetting de redactiecommissie en het bestuur de plannen voor de Flora neerlandica meenden te moeten opgeven, is het op THIJSSSE's dringende aansporing geweest, dat wij besloten hebben toch door te zetten. Zijn raad was, de noodzakelijke financiële steun te winnen door eerst, of tegelijk met het eerste deel, een meer voor het algemeen publiek bestemd deel te geven met synthetische vegetatiestudie: botanische landschappen in Nederland en sociologische beschrijving van vegetatietypen. Hijzelf wilde voorgaan op een subscriptielijst met een hoog financieel offer als inspireerend en verplichtend voorbeeld voor beter gesitueerden.

De vraag of THIJSSSE meer botanicus was dan wel zooloog, ornitholoog of entomoloog, is een ijdele vraag. De figuur THIJSSSE

JAC. P. THIJSSE

spot met iedere dergelijke indeeling; hij valt altijd aan twee kanten over zoo'n scheidingslijn heen.

Toen de N.B.V. gesplitst werd in twee afdeelingen A en B, was het antwoord op de vraag bij welke afdeeling hij wilde worden

ingeschreven: „met HEIMANS samen bij beide” het kwam er niet op aan wie van hun beiden bij de eene en wie bij de andere afdeling.

Zoo is het met alle indeelingen, ook zelfs met de tegenstelling wetenschappelijk tegenover populair. Is het werk van THIJSSSE niet-wetenschappelijk, omdat het populair was, of ook populair, omdat het niet wetenschappelijk is?

Naar mijn gevoel, en zeker ook wel naar absolute maat, is verreweg het boeiendst en belangrijkste van wat THIJSSSE schreef, althans in de latere jaren, na de dood van HEIMANS, dat over plantenleven in zijn grootere stukken over bepaalde plantenfiguren. Dat was ook het duidelijkst iets eigens en unieks. Alweer, het valt niet onder physiologie, noch onder morphologie, het is geen oekologie en geen phaenologie en evenmin sociologie, maar anders dan dat alles, en het was altijd de moeite waard.

De-verdiensten van JAC. P. THIJSSSE ten opzichte van de N.B.V. in het bijzonder zijn moeilijk te schatten. Maar wie deze verdiensten gering of onbelangrijk mocht achten, zou zich danig vergissen. Zoover ik weet, heeft THIJSSSE noch in het Recueil, noch in het N. Kr. Archief ooit iets gepubliceerd. Het woord publiceeren op zichzelf past al heelemaal niet bij de figuur en het oeuvre van THIJSSSE. Ook in bestuur of commissies heeft hij nooit gezeten (behalve in die voor Bescherming van de Wilde Flora).

Indirect is echter THIJSSSE's beteekenis voor onze Vereeniging zeker heel groot geweest.

Allereerst al door zijn leidende actie ter bescherming van de natuur. Hij heeft dit zelf ter gelegenheid van zijn eerepromotie in Amsterdam met zijn beminnelijke onbescheidenheid aldus uitgedrukt: „Ik bied aan de Universiteit de blijvende materiele voorwaarde tot biologisch veldonderzoek n.l. het terrein, waarop, waarmee, waaraan dat onderzoek kan worden verricht, voor Amsterdam allereerst het Naardermeer”.

Nog in andere zin heeft THIJSSSE aan de natuurstudie in Nederland de noodzakelijke materiele basis verschaft. Niet alleen het object, maar ook het subject heeft hij aangebracht. Zoowat de geheele jongere generatie van biologen is direct of indirect door THIJSSSE tot de natuurstudie geïnspireerd.

Nog meer dan dat alles: behalve het subject en het object ook nog het substraat, de voedingsbodem. De belangstelling van de buitenwacht, die zich uit in materiele en sociale erkenning van de intrinsieke waarde van het vak, heeft hij gewekt als niemand anders, en daardoor de vaste basis helpen leggen voor de voorspoedige bloei van de Biologische Wetenschappen in Nederland.

J. HEIMANS